פתח אוצרות בשני בצורת

דף עבודה בעקבות רבי יהודה הנשיא (רבי)

שם: _____ כיתה: _____

המעשה — הסיפור המלא

פְּתִיחָה: אֲדָמָה יְבֵשָׁה וְשָׁמַיִם שֶׁל נְחוֹשֶׁת

יְלָדִים, סִגְרוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן אֶת הַחֹם הַכִּי גָּדוֹל שֶׁהִרְגַּשְׁתֶּם אֵי פַּעַם. חֹם שֶׁגּוֹרֵם לַפָּנִים לְהָזִיעַ, וְלַשְּׂפָתַיִם לִהְיוֹת יְבֵשׁוֹת וּסְדוּקוֹת.

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיְתָה שָׁנַת בַּצֹּרֶת נוֹרָאָה. כְּבָר חֳדָשִׁים אֲרֻכִּים שֶׁלֹּא יָרְדָה אֲפִלּוּ טִפָּה אַחַת שֶׁל גֶּשֶׁם. הַשָּׁמַיִם הָיוּ אֲפֹרִים-צְהֻבִּים, בְּלִי עָנָן אֶחָד קָטָן. הָאֲדָמָה בַּשָּׂדוֹת הָיְתָה יְבֵשָׁה וַחֲרוּכָה, מְלֵאָה סְדָקִים עֲמֻקִּים. עֲצֵי הַזַּיִת וְהַתְּאֵנָה עָמְדוּ קֵרְחִים, וְהַחִטָּה... כְּלָל לֹא צָמְחָה.

בָּרְחוֹבוֹת הָיָה שֶׁקֶט עָצוּב. הַבֶּטֶן שֶׁל כֻּלָּם קִרְקְרָה מֵרָעָב. יְלָדִים קְטַנִּים בָּכוּ לְאִמּוֹתֵיהֶם: "אִמָּא, תְּנִי לִי חֲתִיכַת לֶחֶם קְטַנָּה, אֲנִי רָעֵב..."; אַךְ בָּאֲרוֹנוֹת בַּבָּתִּים לֹא נִשְׁאַר אֲפִלּוּ פֵּרוּר.

הַהַחְלָטָה שֶׁל נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל

בְּאוֹתָם יָמִים, מַנְהִיג הַדּוֹר הָיָה הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא. כֻּלָּם קָרְאוּ לוֹ פָּשׁוּט "רַבִּי" אוֹ "רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ". רַבִּי הָיָה אָדָם עָשִׁיר כְּקֹרַח, שֶׁשְּׁדוֹתָיו וּמַחְסָנָיו הָיוּ מְלֵאִים תָּמִיד בְּתַבּוּאָה רַבָּה, שֶׁנִּשְׁמְרָה מִשָּׁנִים קוֹדְמוֹת.

כְּשֶׁשָּׁמַע רַבִּי אֶת קוֹל בְּכִי הַיְלָדִים, וְרָאָה שֶׁחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָם יְכוֹלִים לִלְמֹד תּוֹרָה כִּי הֵם חַלָּשִׁים מֵרָעָב, לִבּוֹ נִחְמַץ. הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה (אוֹתָהּ עָרַךְ רַבִּי בְּעַצְמוֹ בַּמִּשְׁנָה) הָיְתָה יְקָרָה לוֹ יוֹתֵר מִכָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב בָּעוֹלָם. אִם תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים יָגוּעוּ בָּרָעָב, חָלִילָה תִּשְׁתַּכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל!

רַבִּי קָם מִכִּסְאוֹ וְנָתַן הוֹרָאָה שֶׁהִרְעִידָה אֶת כָּל הָעִיר: "פִּתְחוּ אֶת כָּל אוֹצְרוֹת הַמָּזוֹן שֶׁלִּי! פִּתְחוּ הַכֹּל! תְּנוּ תַּבּוּאָה לָרְעֵבִים!".

רֵיחַ מְטֻרָּף שֶׁל חִטָּה, קֶמַח תָּפוּחַ וְלֶחֶם טָרִי הִתְפַּשֵּׁט בָּאֲוִיר הַחַם. אֲנָשִׁים מִכָּל הָאָרֶץ הִתְחִילוּ לִנְהֹר לְעֵבֶר מַחְסָנָיו הָעֲנָקִיִּים שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא.

אַךְ אָז, רַבִּי הוֹסִיף שׁוֹמֵר גָּדוֹל בַּפֶּתַח, וְהִכְרִיז תְּנַאי מְיֻחָד:

"יִכָּנְסוּ הַחֲדָרָה בַּעֲלֵי מִקְרָא, יִכָּנְסוּ בַּעֲלֵי מִשְׁנָה, בַּעֲלֵי גְּמָרָא, בַּעֲלֵי הֲלָכָה וּבַעֲלֵי אַגָּדָה... אֲבָל עַמֵּי הָאָרֶץ (אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם לוֹמְדִים תּוֹרָה בִּכְלָל) – אַל יִכָּנְסוּ!".

יְלָדִים, רַבִּי לֹא עָשָׂה זֹאת מֵרֹעַ לֵב, חַס וְשָׁלוֹם. תְּשׁוּקָתוֹ הָיְתָה לְהַחֲזִיק וּלְחַזֵּק אֶת לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁעֲלֵיהֶם עוֹמֵד הָעוֹלָם. הוּא רָצָה שֶׁהַלֶּחֶם שֶׁלּוֹ יִתֵּן כֹּחַ לְמִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ עַל הַתּוֹרָה בַּיָּמִים הַקָּשִׁים הָאֵלֶּה.

הַשּׁוֹמֵר וְהַבְּדִיקָה

הַתּוֹר בַּחוּץ הָיָה אָרֹךְ-אָרֹךְ. הַשּׁוֹמֵר עָמַד בַּפֶּתַח עִם פִּנְקָס.

"מָה שִׁמְךָ?" שָׁאַל אֶת הָרִאשׁוֹן.

"אֲנִי רְאוּבֵן... אֲנִי לוֹמֵד חוּמָשׁ וּמִקְרָא כָּל יוֹם."

"הִכָּנֵס וְקַבֵּל שַׂק קֶמַח!"

"וּמִי אַתָּה?" שָׁאַל אֶת הַשֵּׁנִי.

"אֲנִי מְלַמֵּד יְלָדִים מִשְׁנָיוֹת בְּתַלְמוּד תּוֹרָה."

״הַכֶּנֶס, מַגִּיעַ לְךָ שֶׁמֶן וְחִטָּה בְּשֶׁפַע!״

וְכָךְ, לוֹמְדֵי תּוֹרָה רַבִּים נִכְנְסוּ וְיָצְאוּ עִם פָּנִים שְׂמֵחוֹת, מִמַּעֲרִיבִים אֶת רַבִּי תַּעֲמִיקָא וּלְבָבָא.

אֲבָל פִּתְאוֹם... אִישׁ דַּל, לָבוּשׁ בְּבְגָדִים פְּשׁוּטִים וְקָרוּעִים, שָׁפָנְיו מְלֵאוֹת אָבָק מִדַּרְכֵי הָאָרֶץ, דָּחַף אֶת עַצְמוֹ הַפְּנִימָה. הוּא עָבַר אֶת הַשּׁוֹמֵר וְנִדְחַק מַמָּשׁ עַד לַשֻּׁלְחָן שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא בְּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ!

הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר גְּאוֹן הַדּוֹר, רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם – אֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא! אֲבָל... הוּא הִסְתִּיר אֶת הַפָּנִים שֶׁלּוֹ. הוּא לֹא רָצָה שֶׁרַבִּי יַכִּיר אוֹתוֹ. הוּא לֹא רָצָה לְקַבֵּל אֹכֶל ״בִּזְכוּת הַתּוֹרָה״ שֶׁלּוֹ.

״רַבִּי,״ בִּקֵּשׁ הָאִישׁ הַדַּל וְהָרָעֵב בְּקוֹל רוֹעֵד, ״פַּרְנְסֵנִי! אֲנִי גּוֹוֵעַ בָּרָעָב!״.

הַשְּׁאֵלָה הַגּוֹרָלִית

רַבִּי, שֶׁלֹּא זִהָה אֶת תַּלְמִידוֹ הָאָהוּב תַּחַת מַסְוֵה הָאָבָק וְהַבְּגָדִים הַבְּלוּיִים, שָׁאַל אוֹתוֹ בַּעֲדִינוּת:

״בְּנִי, קָרָאתָ מִקְרָא?״ (הַאִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים?)

רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם הִשְׁפִּיל אֶת מַבָּטוֹ וְעָנָה אֶת מָה שֶׁנִּשְׁמַע כְּשֶׁקֶר מוּחְלָט: ״לֹא.״

״שָׁנִיתָ?״ (הַאִם לָמַדְתָּ מִשְׁנָה?) הִמְשִׁיךְ רַבִּי לִשְׁאֹל עִם תִּקְוָה בָּעֵינַיִם.

וְשׁוּב הָאִישׁ הֵשִׁיב בְּמִלָּה אַחַת חֲלָשָׁה: ״לֹא.״

רַבִּי פָּתַח אֶת יָדָיו בְּחֹסֶר אוֹנִים: ״אִם כֵּן, בְּנִי, בַּמֶּה אֲפַרְנֶסְךָ? הֲרֵי קִבַּעְתִּי שֶׁרַק לוֹמְדֵי תּוֹרָה מְקַבְּלִים כָּאן מָזוֹן!״.

וְאָז, הֵרִים הָאִישׁ אֶת מַבָּטוֹ הֶעָיֵף אַךְ הַחַד, וְאָמַר מִשְׁפָּט שֶׁהִרְעִיד אֶת קִירוֹת הַמַּחְסָן:

״רַבִּי... פַּרְנְסֵנִי כְּכֶלֶב וּכְעוֹרֵב!״

יְלָדִים, אֵיזוֹ טַעֲנָה מֻפְלָאָה! הָאִישׁ הַזֶּה בְּעָצֶם אָמַר: 'הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם וְנוֹתֵן אֹכֶל לַכְּלָבִים הַנּוֹבְחִים בָּרְחוֹב. הוּא נוֹתֵן אֹכֶל לָעוֹרְבִים הַשְּׁחוֹרִים הַצּוֹעֲקִים עַל הָעֵצִים. הַאִם הַכֶּלֶב יוֹדֵעַ לִלְמֹד תּוֹרָה? הַאִם הָעוֹרֵב יוֹדֵעַ לִלְמֹד מִשְׁנָה? לֹא! וּבְכָל זֹאת ה' אוֹהֵב וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל בְּרוּאָיו רַק מִתּוֹךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים. גַּם לִי מַגִּיעַ לִחְיוֹת, אֲפִלּוּ אִם אֲנִי 'עַם הָאָרֶץ' רֵיק מִתּוֹרָה!'.

הַדְּבָרִים הַלָּלוּ חָדְרוּ כְּחֵץ יָשָׁר אֶל לִבּוֹ הַטָּהוֹר שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא. לִבּוֹ נִכְמַר בְּרַחֲמִים עַל הָעָנִי הַזֶּה. הוּא מִיָּד נָתַן לוֹ כִּכַּר לֶחֶם גְּדוֹלָה, פֵּרוֹת וְקֶמַח, וְהָאִישׁ לָקַח אֶת הַשַּׂק וְנֶעֱלַם בֶּהָמוֹן.

הַצַּעַר וְהַגִּלּוּי

רַבִּי נִשְׁאַר יוֹשֵׁב בִּמְקוֹמוֹ עָצוּב מְאֹד. דְּמָעוֹת עָמְדוּ בְּעֵינָיו. הוּא מִלְמֵל לְעַצְמוֹ בִּכְאֵב: ״אוֹי לִי... שָׁנָתַתִּי אֶת הַלֶּחֶם שֶׁשָּׁמַרְתִּי בְּקִדֵּשָׁה לְתַלְמִידַי חֲכָמִים, לְאָדָם שֶׁהוּא 'עַם הָאָרֶץ'!״.

מִי שֶׁעָמַד כָּל הַזְּמַן לְיַד רַבִּי הָיָה בְּנוֹ, הָרַב שִׁמְעוֹן. שִׁמְעוֹן הָיָה אִישׁ חָכָם וּפִקֵּחַ מְאֹד. הוּא הִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל הָאִישׁ הֶעָנִי שֶׁהָלַךְ, וּמַשֶּׁהוּ בַּקּוֹל שֶׁלּוֹ, בְּהִלּוּכוֹ וּבְעוֹמֶק דְּבָרָיו, הָיָה מֻכָּר לוֹ מְאֹד.

״אַבָּא,״ נִגַּשׁ שִׁמְעוֹן וְלָחַשׁ בְּאָזְנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, ״אֲנִי לֹא חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה הָיָה 'עַם הָאָרֶץ'. שָׁמָּא הָאִישׁ הַזֶּה הוּא תַּלְמִידְךָ הַגָּדוֹל, יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם? אֲנִי יוֹדֵעַ עָלָיו שֶׁהוּא אָדָם שֶׁמִּתְרַחֵק מִכָּבוֹד יוֹתֵר מִכֹּל. אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא רָצָה לֵהָנוֹת וְלִקַּח אֹכֶל מֵהַמַּחְסָנִים שֶׁלְּךָ רַק בִּגְלַל שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לִלְמֹד תּוֹרָה! הַתּוֹרָה כָּל כָּךְ קְדוֹשָׁה בְּעֵינָיו, שֶׁהוּא מַעֲדִיף לַעֲשׂוֹת עַצְמוֹ בּוּר וְעַם הָאָרֶץ עַל מְנָת לֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּדֵי לְקַבֵּל פְּרוּסַת לֶחֶם!״.

רַבִּי נִדְהַם. ״בְּדַקְתָּ אֶת הַדָּבָר!״ פָּקַד בְּמָהִירוּת.

וְאָכֵן, תּוֹךְ רָגָעִים סְפוּרִים עָרְכוּ בֵּרוּר וּמָצְאוּ: אָכֵן, זֶה הָיָה רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם! הַתַּלְמִיד הֶעָנָו שֶׁהֶחְלִיט שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ שַׁיֶּכֶת רַק לַה', וְלֹא כְּדֵי לְקַבֵּל עָלֶיהָ תַּגְמוּל.

הַהַחְלָטָה מִשְׁתַּנֵּית: ״יְכַּנְסוּ הַכֹּל!״

כַּאֲשֶׁר שָׁמַע זֹאת רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, פָּנָיו זָרְחוּ אֲבָל מִיָּד עָבְרָה בּוֹ מַחֲשָׁבָה מְחַדֶּשֶׁת: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! אִם יֵשׁ לִי תַּלְמִיד כָּזֶה קָדוֹשׁ, שֶׁמּוּכָן לִרְעֹב וּבִלְבַד שֶׁלֹּא לֵהָנוֹת מִכְּבוֹדָהּ שֶׁל תּוֹרָה... וְאִם אֲפִלּוּ אָדָם גָּדוֹל כָּזֶה יָכוֹל לָבוֹא כְּעָנִי מָרוּד מִבְּלִי שֶׁאֲנִי אֲזַהֵּר שֶׁהוּא תַּלְמִיד חָכָם... מִי אֲנִי שֶׁאֶשִׂים מַחְסוֹמִים עַל הַדְּלָתוֹת? הֲרֵי בְּכָל 'עַם הָאָרֶץ' יָכוֹל לְהִסְתַּתֵּר יַהֲלוֹם שֶׁל אֱמוּנָה. ה' זָן אֶת הַכֹּל – גַּם אֲנִי אָזוּן אֶת הַכֹּל!'.

בְּאוֹתוֹ רֶגַע, נֶעֱמַד רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא עַל מְקוֹמוֹ, הוֹרָה לַשּׁוֹמֵר לָזוּז מֵהַפֶּתַח, וְקָרָא בְּקוֹל עָצוּם, קוֹל שֶׁל צַדָּקָה וְחֶסֶד וְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית:

״יִכָּנְסוּ הַכֹּל!!!״

הַדְּלָתוֹת נִפְתְּחוּ לִרְוָחָה. אֲנָשִׁים צְעִירִים וְזְקֵנִים, תַּלְמִידֵי אֲתָמִים וְצַדִּיקִים, עֲשִׁירִים שֶׁהִפְסִידוּ הַכֹּל וַעֲנִיִּים מְרוּדִים – כֻּלָּם כֻּלָּם, מִבְּלִי הֶבְדֵּל וּמִבְּלִי מִבְחָנִים, נִכְנְסוּ וְקִבְּלוּ שָׂפַע שֶׁל מָזוֹן וַחֲסָדִים עַד אֲשֶׁר עָבְרָה שְׁנַת הַבַּצֹּרֶת.

וּמִלְּמַעְלָה, מִן הַשָּׁמַיִם, הִבִּיט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁדּוֹאֲגִים זֶה לָזֶה בְּאַהֲבַת חִנָּם, וְחִיֵּךְ.

מקורות: תלמוד בבלי, מסכת בבא בתרא, דף ח׳ עמוד א׳: ״רבי פתח אוצרות בשני בצורת. אמר: יכנסו בעלי מקרא, בעלי משנה... אבל עמי הארץ אל יכנסו. דחק רבי יונתן בן עמרם ונכנס...״. מבוסס גם על הקובץ שצורף (״חודש גדולי ישראל - רבי יהודה הנשיא״) המציין את צדקתו, עושרו וקשריו לעם ישראל (ספר האגדה שי״ח, ש״ח).

1. שאלות ידע מתוך הסיפור

א. בתחילת הסיפור נאמר: "יְלָדִים, סִגְרוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן אֶת הַחֹם הֲכִי גָּדוֹל שֶׁהִרְגַּשְׁתֶּם אֵי פַּעַם." — מה קרה מיד לאחר מכן?

ב. מדוע התרחש הדבר המתואר במשפט: "הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה (אוֹתָהּ עָרַךְ רַבִּי בְּעַצְמוֹ בַּמִּשְׁנָה) הָיְתָה יְקָרָה לוֹ יוֹתֵר מִכָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב בָּעוֹלָם."?

ג. כיצד הגיב רבי יהודה הנשיא (רבי) למצב המתואר: "תְּשׁוּקָתוֹ הָיְתָה לְהַחְזִיק וּלְחַזֵּק אֶת לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁעֲלֵיהֶם עוֹמֵד הָעוֹלָם."?

ד. מה השתנה בין "רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם הִשְׁפִּיל אֶת מַבָּטוֹ וְעָנָה אֶת מָה שֶׁנִּשְׁמַע כְּשֶׁקֶר מוּחְלָט: "לֹא." לבין "שָׁנָתַתִּי אֶת הַלֶּחֶם שֶׁשָּׂמַרְתִּי בִּקְדֻשָּׁה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, לְאָדָם שֶׁהוּא 'עַם הָאָרֶץ'!"?

ה. כיצד הגיע הסיפור אל האירוע: "כַּאֲשֶׁר שָׁמַע זֹאת רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, פָּנָיו זָרְחוּ אֲבָל מִיָּד עָבְרָה בּוֹ מַחֲשָׁבָה מְחַדֶּשֶׁת: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם!"?

2. השלימו פרטים מדויקים מן הסיפור

סיפור 78 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • פתח אוצרות בשני בצורת

א. יְלָדִים, סִגְרוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן אֶת הַחֹם הֶכִי גָּדוֹל שֶׁהִרְגַּשְׁתֶּם אֵי _____.

ב. בְּאוֹתָם יָמִים, מַנְהִיג הַדּוֹר הָיָה הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי יְהוּדָה _____.

ג. הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה (אוֹתָהּ עָרַךְ רַבִּי בְּעַצְמוֹ בַּמִּשְׁנָה) הָיְתָה יְקָרָה לוֹ יוֹתֵר מִכָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב _____.

ד. אַךְ אָז, רַבִּי הוֹסִיף שׁוֹמֵר גָּדוֹל בַּפֶּתַח, וְהִכְרִיז תְּנַאי _____:

ה. תְּשׁוּקָתוֹ הָיְתָה לְהַחְזִיק וּלְחַזֵּק אֶת לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁעֲלֵיהֶם עוֹמֵד _____.

נכון או לא נכון — על פי פרטי הסיפור

משפט מן המעשה או שינוי שלו	נכון	לא נכון	תקנו או הביאו הוכחה
בְּאוֹתָם יָמִים, מַנְהִיג הַדּוֹר הָיָה הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא.	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: אַךְ אָז, רַבִּי הוֹסִיף שׁוֹמֵר גָּדוֹל בַּפֶּתַח, וְהִכְרִיז תְּנַאי מְיֻחָד:	☐	☐	
הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר גְּאוֹן הַדּוֹר, רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם – אֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא!	☐	☐	
בסיפור לא התרחש הדבר הבא: וּבְכָל זֹאת ה׳ אוֹהֵב וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל בְּרוּאָיו רַק מִתּוֹךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים.	☐	☐	
אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא רָצָה לֶהָנוֹת וְלִקַּח אֹכֶל מֵהַמַּחְסָנִים שֶׁלְּךָ רַק בְּגַלַל שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לִלְמֹד תּוֹרָה!	☐	☐	

3. מה היה ראשון?

סיפור 78 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • פתח אוצרות בשני בצורת

כתבו ליד כל אירוע מספר מ־1 עד 5 לפי סדר התרחשותו בסיפור.

□ רַבִּי,״ בְּקֵשׁ הָאִישׁ הַדַּל וְהָרָעֵב בְּקוֹל רוֹעֵד, ״פַּרְנְסֵנִי!

□ יְלָדִים, סִגְרוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן אֶת הַחֹם הֲכִי גָּדוֹל שֶׁהִרְגַּשְׁתֶּם אֵי פַּעַם.

□ וּמִלְמַעְלָה, מִן הַשָּׁמַיִם, הִבִּיט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁדּוֹאֲגִים זֶה לָזֶה בְּאַהֲבַת חִנָּם, וְחִיֵּךְ.

□ רֵיחַ מְטֻרָף שֶׁל חִטָּה, קֶמַח תָּפוּחַ וְלֶחֶם טָרִי הִתְפַּשֵּׁט בָּאֲוִיר הַחַם.

□ הוּא הִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל הָאִישׁ הֶעָנִי שֶׁהָלַךְ, וּמַשֶּׁהוּ בַּקּוֹל שֶׁלּוֹ, בְּהִלּוּכוֹ וּבְעוֹמֶק דְּבָרָיו, הָיָה מֻכָּר לוֹ מְאֹד.

לפני ואחרי

מה קרה לפני: ״רַבִּי,״ בְּקֵשׁ הָאִישׁ הַדַּל וְהָרָעֵב בְּקוֹל רוֹעֵד, ״פַּרְנְסֵנִי!״?

מה קרה אחרי: ״הוּא הִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל הָאִישׁ הֶעָנִי שֶׁהָלַךְ, וּמַשֶּׁהוּ בַּקּוֹל שֶׁלּוֹ, בְּהִלּוּכוֹ וּבְעוֹמֶק דְּבָרָיו, הָיָה מֻכָּר לוֹ מְאֹד.״?

סיבה ותוצאה מתוך המעשה

האירוע הנתון	מה גרם לו?	מה הייתה תוצאתו?
אַךְ אָז, רַבִּי הוֹסִיף שׁוֹמֵר גָּדוֹל בַּפֶּתַח, וְהִכְרִיז תְּנַאי מְיֻחָד:		
וּבְכָל זֹאת ה׳ אוֹהֵב וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל בְּרוּאָיו רַק מִתּוֹךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים.		

4. הבנה והעמקה

המסר העולה מן הסיפור: המידה הטובה והדרך לעבודת השם העולות מן המעשה

א. מה מלמד המעשה "פתח אוצרות בשני בצורת" על רבי יהודה הנשיא (רבי)? הביאו שתי ראיות מדויקות מן הסיפור.

ב. הסבירו במילים שלכם את המשפט: "הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה לֹא אַחֵר מֵאֲשֶׁר גְּאוֹן הַדּוֹר, רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם – אֶחָד מִגְּדוֹלֵי הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא!".

ג. אילו רבי יהודה הנשיא (רבי) לא היה פועל כפי שמתואר ב-"שֶׁנָּתַתִּי אֶת הַלֶּחֶם שֶׁשָּׁמַרְתִּי בְּקִדֻּשָּׁה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, לְאָדָם שֶׁהוּא יִרְאַת הָאֱלֹקִים!" — כיצד היה הסיפור עשוי להסתיים?

ד. כיצד האירוע "כַּאֲשֶׁר שָׁמַע זֹאת רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא, פָּנָיו זָרְחוּ אֲבָל מִיָּד עָבְרָה בּוֹ מַחֲשָׁבָה מְחֻדֶּשֶׁת: 'רִבּוֹנוֹ..." מחזק את המסר של הסיפור?

5. קומיקס — אירועים ממשיים מן הסיפור

סיפור 78 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • פתח אוצרות בשני בצורת

ציירו כל אירוע והוסיפו מתחתיו משפט מתאים.

1. יְלָדִים, סִגְרוּ אֶת הָעֵינַיִם וְנַסּוּ לְדַמְיֵן אֶת הַחֹם הָכִי...

2. אִם תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים יָגוּעוּ בָּרָעָב, חָלִילָה תִּשְׁתַּכַּח...

3. וְכָךְ, לוֹמְדֵי תּוֹרָה רַבִּים נִכְנְסוּ וְיָצְאוּ עִם פָּנִים...

4. הָאִישׁ הַזֶּה בְּעַצְמוֹ אָמַר: 'הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב...

סיפור 78 • רבי יהודה הנשיא (רבי) • פתח אוצרות בשני בצורת

5. אֲנִי יוֹדֵעַ עָלָיו שֶׁהוּא אָדָם שֶׁמִּתְרַחֵק מִכָּבוֹד יוֹתֵר...

6. וּמִלְמַעְלָה, מִן הַשָּׁמַיִם, הִבִּיט הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא...

6. כתיבה ויצירה בעקבות הסיפור

☐ **יומן:** כתבו מנקודת מבטו של מי שראה את האירוע "תְּשׁוּקָתוֹ הָיְתָה לְהַחֲזִיק וּלְחַזֵּק אֶת לוֹמְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁעֲלֵיהֶם עוֹמֵד הָעוֹלָם.".

☐ **מכתב:** כתבו לרבי יהודה הנשיא (רבי) בעקבות "וּבְכָל זֹאת ה' אוֹהֵב וּמְפַרְנֵס אֶת כָּל בְּרוּאָיו רַק מִתּוֹךְ חֶסֶד וְרַחֲמִים.".

☐ **דו־שיח:** חברו שיחה שהייתה יכולה להתרחש רגע לפני "אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהוּא פָּשׁוּט לֹא רָצָה לְהָנוֹת וְלִקַּח אֹכֶל מֵהַמַּחְסָנִים שֶׁלְּךָ רַק בְּגָלַל שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לִלְמֹד...".

☐ **דיווח:** כתבו ידיעה קצרה שכותרתה "פתח אוצרות בשני בצורת".

המחזה

רגע מן הסיפור	הדמויות	מה יאמרו או יעשו?
אַז אָז, רַבִּי הוֹסִיף שׁוֹמֵר גָּדוֹל בַּפֶּתַח, וְהִכְרִיז תְּנַאי מְיֻחָד :		
שָׁנָתַתִּי אֶת הַלֶּחֶם שֶׁשָּׁמַרְתִּי בִּקְדֻשָּׁה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, לְאָדָם שֶׁהוּא יעַם...		

7. חיבור לחיים מתוך המעשה

א. מה אפשר ללמוד מן הדרך שבה רבי יהודה הנשיא (רבי) פעל באירוע "רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עַמְרָם הִשְׁפִּיל אֶת מַבָּטוֹ וְעָנָה אֶת מָה שֶׁנִּשְׁמַע כְּשֶׁקֶר מוּחְלָט: "לֹא."?

ב. תארו מצב מחיי הכיתה שבו אפשר ליישם את המסר של "פתח אוצרות בשני בצורת".

ג. איזו פעולה מעשית תעשו השבוע בעקבות הסיפור?

מרבי יהודה הנשיא (רבי) ומן המעשה "פתח אוצרות בשני בצורת" למדתי

ש_____.

מחוון למורה — 100 נקודות

ידיעת פרטי הסיפור	סדר וסיבה־תוצאה	ראיות מן הטקסט	הבנת המסר	יצירתיות ויישום
25	20	20	20	15